

4. Rozwój nowych ruchów politycznych

1. Zmiany struktury społeczeństwa

Warstwy społeczne, które traciły na znaczeniu	Warstwy społeczne, których rola rosła
<ul style="list-style-type: none"> ▪ _____ ▪ _____ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ _____ ▪ _____ ▪ _____

W XIX w. wykształciło się społeczeństwo industrialne czyli _____ .

2. Demokratyzacja życia politycznego w XIX w. polegała na:

- _____
- zwiększeniu uległy uprawnienia _____, a zmniejszeniu uległy uprawnienia _____,
- upowszechnieniu praw wyborczych – coraz więcej ludzi miało prawo uczestniczyć w wyborach,
- coraz więcej krajów przyjmowało ustrój monarchii _____. Część państw stawała się republiką – na czele państwa stał prezydent wybierany w wyborach powszechnych lub przez parlament. Taką republiką stała się _____ .

3. Ruch robotniczy w XIX w.

a) sytuacja robotników zatrudnianych w przemyśle była bardzo zła:

- pracowali po kilkanaście godzin dziennie,
- zatrudniano małe dzieci,
- nie mieli ubezpieczenia,
- otrzymywali bardzo niskie zarobki,
- nie mieli prawa do urlopu,
- nie stać ich było na opiekę zdrowotną.

b) ruch robotniczy, to ruch którego głównym celem było polepszenie życia robotników poprzez wprowadzenie nowych praw – tzw. praw socjalnych.

c) metody walki o polepszenie bytu robotników:

- strajki,
- zakładanie związków zawodowych,
- zakładanie partii politycznych, które reprezentowały interesy robotników w parlamencie i walczyły o wprowadzenie praw socjalnych

d) ideologie w ruchu robotniczym

Nazwa ideologii	Nazwisko twórcy ideologii	Poglądy
Socjaldemokracja	Eduard Bernstein	Wprowadzenie zmian w życiu robotników poprzez wprowadzenie działaczy robotniczych do parlamentu i uchwalenie reform, które chroniłyby robotników.
Komunizm	Karol Marks, Fryderyk Engels	Doprowadzenie do wybuchu rewolucji społecznej (proletariackiej), która obali istniejące rządy i odda władzę w ręce robotników. Własność prywatna ma zostać zniesiona.
Anarchizm	Michaił Bakunin	Należy zlikwidować instytucje państwa i zastąpić je wspólnotami społecznymi. Popierali terror indywidualny.

4. Inne ideologie XIX w.

Nazwa ideologii	Nazwisko twórcy ideologii	Poglądy
Chrześcijańska demokracja	Papież Leon XIII	Najważniejszymi wartościami są: godność osoby ludzkiej i solidaryzm społeczny , czyli współdziałanie różnych grup dla dobra wspólnego. Potępiał wyzysk robotników. Głosił hasła polepszenia bytu robotników.
Nacjonalizm	-----	Najwyższą wartością jest naród, któremu interes jednostki powinien być podporządkowany. Każdy naród powinien żyć we własnym państwie. Skrajną formą nacjonalizmu był szowinizm – przekonanie, że twój naród jest lepszy od innych, pogarda i nienawiść wobec innych narodów.
Syjonizm	-----	Żydzi powinni powrócić do Palestyny i odrodzić tam państwo żydowskie.

5. Emancypacja kobiet

a) **emancypacja** – ruch, który narodził się pod koniec XIX w. i który walczył o równouprawnienie kobiet i mężczyzn

b) **sufrażystki** walczyły o przyznanie kobietom praw politycznych (prawa uczestniczenia w wyborach do parlamentu).